

Revitalizacija muzeja SO HPD-a "Željezničar"

Rebeka Knajs

Nakon brojnih terenskih aktivnosti i obaveza, dio vremena i truda odlučili smo posvetiti zbirci predmeta Speleološkog odsjeka HPD-a Željezničar. Zbirka je nastala dugogodišnjim prikupljanjem raznovrsne speleološke baštine i svojevrsna je "slikovnica" povijesti naše speleologije.

Raznolikost ove zbirke njeno je i najveće bogatstvo. Predmeti koji su godinama skupljani i čuvani svjedoče o osobama koje su zaslužne za začetke speleoloških aktivnosti u ovim krajevima, razvoju speleologije, razvoju i usavršavanju opreme za istraživanja, otkrivanju novih vrsta, geološkoj raznolikosti, ali i vrijednoj arheološkoj i paleontološkoj ostavštini. Zapravo, raspolazemo ostavštinom koja zaokružuje cijelu temu;

predmetima koji su cilj, svrha, sredstvo i rezultati istraživanja.

Zbirku možemo podijeliti na nekoliko osnovnih tema, radnih naziva: povijest speleologije, razvoj speleoloških tehnika, arheologija, paleontologija, biologija i geologija. Tako sveobuhvatna, ova zbirka uvijek je zahtijevala suradnju i međusobnu pomoć različitih struka.

U ovom članku ću se dotaknuti isključivo projekta reorganizacije zbirke predmeta, a sadržaj same zbirke ostavljam za neka buduća izdanja.

Slika 1. Predmeti iz zbirke u procesu inventarizacije
Autor: Rebeka Knajs

Slika 2. Inventarni broj dodijeljen karabitki
Autor: Rebeka Knajs

Slika 3. Obojene postojeće vitrine
Autor: Rebeka Knajs

Inventarizacija zbirke predmeta SO HPD-a "Željezničar"

Predmete iz zbirke bilo je potrebno iznova evidentirati i organizirati sustav njihove evidencije jer su podaci o nekim predmetima tijekom godina pomiješani ili izgubljeni. Sredinom srpnja 2016. započeli smo inventarizaciju zbirke (Slika 1). Svakom je predmetu dodijeljen fizički broj pod kojim se vode podaci o predmetu u digitalnom obliku (Slika 2). Taj digitalni zapis, odnosno Inventarna knjiga predmeta, sadržava sve podatke koji su poznati o predmetima iz zbirke, kao i fotografiju svakog predmeta. Fotografije su, osim u inventarnoj knjizi, organizirane i u digitalne mape pod svojim inventarnim brojem. Tako arhivirani podaci su lako dostupni, pregledni i brzo pretraživi. Digitalizacijom baze podataka minimalizirali smo potrebu za njihovo premještanje i vađenje iz kutija.

Osim praktičnosti ovog oblika pohrane podataka, važno je naglasiti kako je to jedan od postupaka zaštite pokretne baštine našeg Odsjeka.

Inventarizacija zbirke zahtijevala je izravan kontakt s građom, pri čemu smo imali jasan uvid u stanje predmeta i njegovu očuvanost. Zatečeno stanje opisano je u inventarnoj knjizi za svaki pojedini predmet u zbirci. Prije pohrane predmete je bilo potrebno očistiti i konzervirati kako bi se zaustavilo njihovo propadanje. Predmeti su sada zaštićeni pohranom u plastične vrećice i kutije.

Uređenje prostorija muzeja u Odsjeku

Zbog stalnog povećavanja broja predmeta u zbirci, prostorni su kapaciteti postali premali pa je zbirka iznova organizirana i osiguran je dodatni prostor za predmete.

Nakon zbrinjavanja i organiziranja predmeta započeli smo preuređenje prostorija muzeja. Do kraja veljače 2017. obojane su postojeće vitrine i brodski pod u bijelo, a početkom travnja je postavljen laminat (Slika 3). Potrebne su još sitne intervencije u samom prostoru muzeja kako bi posao bio potpuno završen.

Slika 4. Lutka za demonstraciju nošenja speleološke opreme
Autor: Rebeka Knajs

Slika 5. Jedna od kutija s karticama Vladimira Redenšeka
Autor: Rebeka Knajs

Za potrebe potpune iskoristivosti postojećeg prostora i bogatiji postav dane su na izradu nove vitrine s rasvjetom za izlaganje predmeta koje su do kraja lipnja završene i sastavljene.

Novi stalni postav i prezentacija zbirke

Stalni postav zbirke može se osmisliti i planirati tek kada svi podaci o predmetima budu provjereni i kompletni. Ti će podaci biti obrađeni i tako će se stvoriti podloga za organiziranje zbirke u jasne tematske cjeline, a tek tada slijedi odabir i raspoređivanje predmeta koji će biti izloženi u postavu.

Prezentacijski, meni najzanimljiviji dio ovog velikog posla, dolazi tek na kraju. Za prezentacijski dio bit će potrebno izraditi prozirne kutije za određene predmete, stalke za legende, plakate na kojima će postojati općeniti tekstovi o zbirci te dodatne elemente kojima se olakšava shvaćanje određenih pojmova/fenomena.

Postav će sadržavati razne interaktivne, audio, video i foto elemente koji će funkcionirati i zasebno za potrebe budućih izložbi. Elementima je cilj da educiraju, informiraju i da se koriste za opću promidžbu naših djelatnosti. Tako je za

potrebe izložbi već izrađena lutka za demonstraciju nošenja speleološke opreme (Slika 4). Lutku je moguće opremiti i raspoređiti pri čemu posjetitelj izložbe ima priliku поближе upoznati i koristiti speleološke spravice. Takvi interaktivni elementi su korisno sredstvo za približavanje i shvaćanje kompleksnog i nesvakidašnjeg. Iako sve popularnija među mlađom populacijom, speleologija i dalje uspijeva iznenaditi neupućene. Zanimljivosti koje speleologija krije potrebno je iskoristiti za njenu promidžbu i popularizaciju u javnosti.

Ovim smo projektom potaknuli daljnja istraživanja na zbirci. Nakon što definiramo kojim podacima i informacijama o predmetima raspolažemo, moći ćemo potražiti i odgovore na pitanja koja su još uvijek neodgovorena. Jedan od takvih primjera u zbirci su rukopisne kartice Vladimira Redenškega. Procjenjuje se da ima otprilike 6000 kartica, trenutno organiziranih u pet kutija (Slika 5). Još uvijek ne znamo koje su sve informacije

na papirnatim karticama, ali osim skica speleoloških objekata vidljivi su i pisani zapisi. Poneki vrlo nečitki i već u procesu propadanja, zahtijevaju brzu digitalizaciju i eventualno čišćenje. kada budu digitalizirani, moći će se istraživati i potaknuti ponovna istraživanja putevima Vladimira Redenškega.

Fotografiranje predmeta otvorilo je nove mogućnosti i privuklo još volontera pa se tako planira 3D digitalizacija ponekih predmeta. Predmeti će se virtualno moći okretati i pregledavati, a mogu biti dostupni i *online*.

Zahvaljujući zajedničkom doprinosu uspjeli smo u relativno kratkom roku organizirati i evidentirati predmete iz zbirke, preurediti prostor samog muzeja i поближе se upoznati s ostavštinom koja je godinama pažljivo prikupljena i čuvana. Ovaj je projekt otvorio nova pitanja i mogućnosti, potaknuo mnoge da svojim znanjima i vještinama pomognu u realizaciji i proširio znanja kojima raspolažemo.